

ВІДГУК

офіційного опонента В.І. Губенко на дисертацію

Васюк Тетяни Валеріївни

на тему «Організаційно-економічні механізми активізації зовнішньоекономічної діяльності національного підприємства на європейському ринку», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

1. Актуальність обраної теми дисертаційної роботи та її зв'язок з напрямками науково-дослідних робіт. Міжнародне економічне співробітництво є одним із головних чинників впливу на рівень розвитку економіки кожної країни і світового прогресу в цілому. Складовим елементом такого співробітництва є зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів господарювання різних країн. Вона є важливою і невід'ємною частиною господарської діяльності підприємств, фірм, усіх учасників ринкових відносин. Сучасні виклики європейської інтеграції, зокрема спричинені розширенням Європейського Союзу на схід, вимагають максимального врахування всієї сукупності факторів транскордонного співробітництва і відповідних адекватних форм та методів транскордонної співпраці України з її сусідами – новими членами ЄС. З огляду на це, найголовнішим завданням зовнішньоекономічної політики кожного підприємства України на сучасному етапі є розробка та впровадження організаційно-економічного механізму активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємства для підсилення його конкурентоспроможності на світовому, національному рівнях та на рівні економік окремих регіонів, що забезпечить для нього найбільш сприятливі умови для розвитку експортного потенціалу та надасть значний економічний ефект.

Розв'язання окресленого кола завдань вимагає формування ефективних механізмів регулювання процесів зовнішньоекономічної діяльності,

адаптованих до практики реалізації регіональної політики країн Європейського Союзу. Складність зазначеної проблеми посилюється насамперед тим, що процес транскордонного співробітництва перебуває лише на початковому етапі свого становлення. До того ж, в умовах посилення глобалізації прикордонне співробітництво є не лише інструментом розвитку економічних контактів між прилеглими територіями, але й формою та засобом активізації євроінтеграційних процесів.

Отже, формування організаційно-економічного механізму активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємства є важливою прикладною і науковою проблемою, дослідження якої значно актуалізується у зв'язку зі зміною вектору зовнішньополітичного курсу України в площину євроінтеграційних процесів. Основними науковими здобутками на цьому шляху стало формування відповідних концепцій та теоретичних положень, які частково знайшли практичну реалізацію у виробленні і прийнятті законів та інших нормативно-правових актів, формуванні та реалізації стратегій і програм соціально-економічного розвитку регіонів України, невід'ємним елементом яких є програми розвитку транскордонного співробітництва.

Разом з тим, дослідження цієї проблематики знаходиться не на достатньо високому рівні, багато методичних та організаційних аспектів формування організаційно-економічного механізму активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємства належним чином не розкриті, а науковий доробок, напрацьований на етапі поглиблення інтеграційних процесів транскордонних територій, не доведено до рівня практичного використання, у ньому не враховано всієї мінливості і динамізму ринкових ситуацій. Ці та інші обставини зумовлюють актуальність і вибір теми дослідження, спрямованого на формування ефективного організаційно-економічного механізму активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємства, з метою його включення в міжнародний поділ праці, нарощення обсягів експорту, інтеграції суб'єкта вітчизняного господарства у світогосподарські зв'язки.

У прикладному плані актуальність теми дослідження полягає в тому, що у дисертації достатньо уваги приділено формуванню методичних підходів щодо розуміння значення організаційно-економічного механізму активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємства, які дозволять удосконалити напрями державної та зовнішньоекономічної політики підприємства і можуть бути реалізовані у процесі розробки постанов Уряду, Законів України на рівні підприємств та їх об'єднань при формуванні стратегії зовнішньоекономічної діяльності. Даний аспект досліджень, безперечно, має практичну цінність на сучасному етапі розвитку економіки підприємств та галузі в цілому.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт ПВНЗ «Київський університет бізнесу і підприємництва» за темою: «Проблеми та перспективи підвищення міжнародної конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на ринках країн ЄС» (номер державної реєстрації 0110U002115), де особисто автором систематизовано та обґрунтовано організаційно-економічний механізм забезпечення зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств на ринках країн ЄС.

2. Основні наукові положення, висновки і пропозиції, що сформульовані у дисертації, їх наукова новизна, ступінь обґрунтованості та достовірності. Основні результати досліджень автора достатньою мірою обґрунтовані, їх наукова достовірність не викликає сумнівів, оскільки вони отримані у результаті сумлінної аналітичної роботи, вивчення достатньої кількості праць інших дослідників, застосування різноманітних методів досліджень, апробації результатів дослідження та їх впровадження.

Автором дисертації чітко окреслено мету і завдання дослідження, обґрунтовано теоретико-методичні підходи щодо їх виконання, розроблено і апробовано відповідні пропозиції, які у своїй комплексності є шляхом вирішення досліджуваної економічної проблеми. Завдання дослідження, положення наукової новизни і висновки логічно пов'язані. Результати

дослідження отримані автором особисто.

Представлена дисертаційна робота є науковою працею, виконаною на належному, теоретичному і практичному рівні. Вона має послідовну і виважену структурну побудову і за своєю архітектонікою є комплексним та завершеним науковим дослідженням. Зміст роботи та ступінь висвітленої проблеми свідчать про різносторонню наукову компетентність її автора. Результати дослідження у їх системному застосуванні складають основу методичних засад і рекомендацій, що можуть бути використані для оптимізації впливу внутрішніх і зовнішніх факторів на формування та розвиток експортного потенціалу підприємства.

Наукова новизна роботи викладена послідовно і системно. До найбільш важливих результатів дослідження, які одержані особисто здобувачем та характеризуються науковою новизною, слід віднести, насамперед, такі:

- розробка концепції організаційно-економічного механізму активізації забезпечення ефективної діяльності підприємства, яке спеціалізується на продукуванні специфічної групи товарів і базується на інституційних підходах щодо його впливу на систему виробництва, постачання і збуту на зовнішніх ринках із врахуванням обмеженого ресурсного потенціалу;
- удосконалення гравітаційної моделі міжнародної торгівлі, яка ґрунтується на визначенні напрямів підвищення експортного потенціалу вітчизняних підприємств на європейському ринку і включає додаткові змінні, що характеризуються коефіцієнтом виявлених порівняльних переваг національних товарів та інституційні характеристики, які впливають на обсяги експорту, що дозволяє оцінити ємність європейського ринку, а також порівняти реальний та потенційний обсяги експорту вітчизняних підприємств залежно від гравітаційних чинників, використаних у моделі;
- трактування сутності поняття «організаційно-економічний механізм активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємства», який визначається як система взаємопов'язаних підсистем і елементів, що впливають на реалізацію виробничо-господарських, організаційно-

економічних, оперативно-комерційних, фінансово-інвестиційних функцій підприємства на митній території країни та за її межами з метою отримання прибутку внаслідок виконання угод з іноземними суб'єктами господарської діяльності;

- оптимізацію комплексної системної оцінки організаційно-економічного механізму активізації ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, що передбачає механізм лінійної та функціональної взаємодії і взаємовідносин підсистем, компонентів та елементів функціонування підприємства-суб'єкту ЗЕД, яке зазнало суттєвих внутрішніх структурних змін внаслідок поглиблення трансформаційного та інтеграційного процесів;

- удосконалення методики оцінки конкурентоспроможності експортних товарів підприємства, яка ґрунтується на системі методологічних підходів та прийомів, використання яких дозволяє розраховувати ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємства, виявити і проаналізувати вплив кожного чинника, від якого залежить результат такої діяльності, а також визначити резерви та шляхи її активізації у визначений період;

- надання пропозицій щодо підвищення ефективності механізму державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів, що на відміну від практично існуючого передбачає систему форм, методів і засобів (інструментів), за допомогою яких досягається входження окремих підприємств, організацій, регіонів, країн у міжнародний поділ праці та міжнародний обмін, тобто, це конкретний спосіб організації та самоорганізації суб'єктів господарювання в процесі розвитку зовнішньоекономічних зв'язків;

- систематизація методів економічного аналізу ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, що дає можливість розробити власну модель ресурсного забезпечення, якою визначається, зокрема, склад і структура джерел фінансування такої діяльності на кожному етапі її здійснення та відповідно до специфічних умов і рівня конкуренції

обраного зовнішнього ринку;

- верифікація та оптимізація наукових підходів щодо виявлення чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, які впливають на конкурентні переваги підприємства на зовнішньому ринку, для активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємства в європейському напрямі;
- пропозиції щодо подальшого розвитку системи інформаційно-комунікаційного забезпечення збутової політики підприємства на зовнішніх ринках в умовах євроінтеграції, що на відміну від існуючих, передбачає комплексність та системність інформаційної підтримки процесів підготовки, прийняття та реалізації рішень у зовнішньоекономічній діяльності підприємства з використанням специфічних індикаторів, що сприяє її активізації та ефективності.

Характеризуючи сутність і зміст дисертаційної роботи, особливу увагу доцільно приділити розкриттю найважливіших, на наш погляд, розробок здобувача. В дисертації висвітлено теоретичні та методичні аспекти процесу механізму організаційно-економічного забезпечення ефективної зовнішньоекономічної діяльності підприємства під впливом дії внутрішніх і зовнішніх факторів. Також на підставі аналізу законодавчих актів, вивчення наукових праць зарубіжних і вітчизняних вчених автор пропонує і обґрунтовує власний варіант тлумачення сутності категорії «зовнішньоекономічна діяльність», під яким необхідно розуміти «економічну діяльність, пов'язану із реалізацією виробничо-господарських, організаційно-економічних, оперативно-комерційних, фінансово-інвестиційних функцій підприємства, які здійснюються як на митній території України, так і за її межами з метою отримання прибутку внаслідок виконання угод з іноземними суб'єктами господарської діяльності» (с. 14).

Позитивної оцінки заслуговує і систематизація форм та видів зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств з партнерами Євросоюзу, до яких відносять: зовнішню торгівлю, надання послуг, міжнародне науково-технічне співробітництво, орендні операції, виробничу

кооперацію, міжнародні фінансові операції, реалізацію проектів на компенсаційній основі, маркетингово-інформаційну діяльність, інноваційне співробітництво (с. 19).

Важливим, на нашу думку, є і сформована автором схема організаційно-економічного механізму активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємства, яке являє собою систему функціональної взаємодії елементів функціонування підприємства, як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності (с. 27). Також автором було відображено сформовану ним структуру організаційно-економічного механізму забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства, яка впливає на стійкість його функціонування і рівень конкурентоспроможності на зовнішніх ринках (с. 28).

Заслуговує на увагу поєднання дисертантом кейнсіанських та монетаристських підходів при державному регулюванні та стимулюванні зовнішньоекономічної діяльності підприємства, що є вкрай важливим в умовах, коли Україна активізувала інтеграційний процес до європейського співтовариства (с. 68-72). Це дозволить розробити та впровадити ефективні інструменти державної підтримки та стимулювання розвитку підприємств-суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в період їх адаптації до умов та вимог європейського ринку.

Дисертант виявив себе кваліфікаційним аналітиком, про що свідчить проведена ним систематизація показників оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства в ринковому середовищі (додаток А), що дозволить підприємству аналізувати наявні можливості та, враховуючи перспективи розвитку, спрямувати їх на проникнення на нові ринки; виявити необхідність скорочення витрат для отримання конкурентних переваг на ринку; оцінити можливості щодо підвищення прибутковості підприємства за рахунок розширення збуту на внутрішньому чи зовнішньому ринках.

Виходячи з вивчення діючих процесів у сфері державного регулювання

економіки, автор систематизував інструментарій державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємства (с. 75), що спростить їх вибір при необхідності застосування до тої чи іншої економічної ситуації. Дисертантом також приділено увагу і законодавчій базі щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств для подальших рекомендацій щодо покращення її результативності (с. 76-86).

Заслуговує на увагу проведений у дисертаційній роботі аналіз фінансово-господарського забезпечення ефективного розвитку зовнішньоекономічної діяльності вітчизняного підприємства з верифікацією математичного апарата оцінки ефективності його зовнішньоекономічної діяльності в ринковому середовищі і, відповідно, розраховані значення ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності ПП НВФ «Тахо» (с. 111-117). За результатами аналізу встановлена позитивна динаміка експортної діяльності досліджуваного підприємства з одночасною імпортозалежністю підприємства від комплектуючих (с. 119).

На підставі статистичних даних автором проведено аналіз конкурентоспроможності ПП НВФ «Тахо», результати якого свідчать про високий коефіцієнт конкурентоспроможності даного підприємства, який дорівнює 13,03 пунктам і забезпечується активною інноваційною діяльністю підприємства та запровадженням нових організаційних форм господарювання (с. 155-159).

Обґрунтованою є і сформована автором організаційно-управлінська система сучасного підприємства-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, яка допомагає йому, шляхом прийняття виважених управлінських рішень по активізації зовнішньоекономічної діяльності та займати конкурентні позиції підприємству на європейському ринку (с. 171-176).

На підставі статистичних даних та систематизації теоретичних положень щодо аналізу ефективності експортних операцій на європейському ринку автором надано пропозиції стосовно удосконалення гравітаційної моделі, яка дозволила встановити залежності між чисельністю населення в

цільовій країні, сприйняттям населенням інноваційного продукту, терміном дії ліцензії, відстанню переміщення експортних товарів від виробника до кінцевого споживача та обсягом експорту досліджуваного підприємства (с. 220-233).

Можна було б продовжувати перелік одержаних здобувачем принципово нових наукових і прикладних результатів дослідження. Однак і наведеного досить, щоб зробити закономірний висновок: перед нами серйозна праця з питань формування організаційно-економічного механізму активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Висновки, викладені в дисертаційній роботі, є достатньо аргументованими, несуть важливий теоретичний та прикладний характер, свідчать про володіння автором методами наукового синтезу та розвинене абстрактне мислення.

В цілому роботу характеризує верифікованість та послідовність викладення результатів дослідження, їх обґрунтованість і переконливість, аргументоване трактування деяких дискусійних питань. Результати дослідження у їх системному застосуванні можуть стати інструментом удосконалення окремих напрямів державної політики щодо розвитку експортного потенціалу підприємств та програм на рівні підприємств і їх об'єднань. Обґрунтованість і достовірність одержаних результатів, висновків і рекомендацій, викладених у дисертаційній роботі, забезпечується різними методами і прийомами залежно від характеру окремих положень. Достовірність наукових результатів також підтверджується використанням інформаційної бази офіційних статистичних даних, результатами монографічних обстежень та позитивною оцінкою в довідках про впровадження результатів дослідження дисертанта.

Ряд заходів, запропонованих у дисертації, висновків, положень і рекомендацій впроваджено здобувачем у практику діяльності ПП НВФ «Тахо» (довідка № 21 від 05.02.2015 р.), «КАРТАС ЛТД» (довідка № 12/15 від 26.02.2015 р.) та Херсонською торгово-промисловою палатою (довідка № 27.01-01/18-348 від 08.04.2015 р.) для підвищення ефективності

зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах євроінтеграції.

Теоретико-методичні положення та прикладний інструментарій щодо активізації механізму організаційно-економічного забезпечення ефективної діяльності підприємства використовуються у навчальному процесі ДВНЗ «Київський університет управління та підприємництва» за програмами підготовки студентів економічних спеціальностей під час викладання навчальних дисциплін: «Основи зовнішньоекономічної діяльності», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства» (довідка № 120/14 від 27.05.2014 р.).

3. Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих наукових працях. За результатами дослідження автором опубліковано 10 наукових праць, з них: 6 – у наукових фахових виданнях, у т.ч. 2 – у зарубіжних виданнях.

Публікації та автореферат відображають зміст дисертаційної роботи. Основні положення апробовані дисертантом на 4 науково-практичних конференціях. Вимоги Міністерства освіти і науки України щодо оформлення змісту роботи, новизни та їх обґрунтованості витримані.

4. Мова і стиль дисертації. Дисертація виконана державною мовою. Стиль дисертації за незначними винятками відповідає вимогам, що висуваються до наукових праць. Структура дисертації узгоджується з її метою і завданням дослідження.

5. Дискусійні положення і недоліки дисертаційної роботи. При загальній позитивній оцінці дисертації не можна не висловити ряд критичних зауважень щодо структури, назв окремих розділів і підрозділів та не відзначити деякі недоліки, що мають місце при обґрунтуванні окремих положень та висновків:

1. Структурі дисертації, порядку та логіці викладення матеріалів

дослідження, як і назвам розділів притаманні певні недоліки та суперечності. В назві варто замінити слово «національного» на «вітчизняного», адже саме це відповідає змісту дисертації відповідно до значення цього слова. За текстом дисертації незрозуміло, які саме риси нації несе у собі діяльність підприємства. До того ж, відповідно до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців підприємству ПП НВФ «Тахо» не присвоєно статус «національне», про що свідчить і відсутність нормативного документу. Щодо структури, то на нашу думку, розділ 1 доцільно було б назвати «Теоретико-методичні підходи до формування організаційно-економічного механізму активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємства», виходячи з тематики дослідження. Розділ 2, виходячи з його змісту, доцільно було б назвати «Стан, ефективність та конкурентоспроможність зовнішньоекономічної діяльності підприємства на європейському ринку». Крім того, частину інформації з підрозділу 3.2 доцільно було б перенести в підрозділ 1.2, оскільки в підрозділі 3.2 автор наводить теоретичні підходи до оцінки економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, що не відповідає меті даного підрозділу. До того ж, в пункті «Мета та завдання дослідження» (ст. 5) , а також далі по тексту розглядається як сучасний трансформаційний період економіки, в той час як економіка України визнана ринковою, а автор розглядає питання інтеграції підприємства на європейський ринок (ст. 9). Назва дисертації, на нашу думку, не повністю відповідає суті вирішеної наукової проблеми (завдання), оскільки тема дослідженні – «Організаційно-економічні механізми активізації зовнішньоекономічної діяльності національного підприємства на європейському ринку», в самій роботі розглядається «механізм активізації зовнішньоекономічної діяльності» або «активізація механізму зовнішньоекономічної діяльності», що не є тотожним та не відповідає самій темі роботи.

2. Слід звернути увагу на те, що у вступі до дисертаційної роботи автором поставлено завдання, які не в повній мірі узгоджуються із

положеннями наукової новизни. Крім того, слід зазначити, що окремі положення наукової новизни мають характер анотацій, в яких не обґрунтовано відмінностей одержаних наукових результатів від відомих раніше. Разом з тим, вимогами до дисертації передбачено, що кожне наукове положення чітко формулюють, виокремлюючи його основну сутність і зосереджуючи особливу увагу на рівні досягнутої при цьому наукової новизни. При цьому необхідно показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше та не вдаватись до викладу положення у вигляді анотації. Варто відмітити, що автор, зазначаючи у назві дослідження «механізми активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємства», в основній частині аналізує механізм зовнішньоекономічної діяльності підприємства, а у висновках надає пропозиції щодо «механізму ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства», що ускладнює розуміння сутності даного дослідження.

3. На нашу думку, у структурі гравітаційної моделі, використаної для аналізу експорту товару досліджуваним підприємством, символ «ln» є математичним методом розрахунку, а не константою, неправильне трактування якого унеможливорює розуміння формули. Незрозумілими є і результати аналізу щодо залежності обсягів експорту від чисельності населення в країнах (с. 233). При розрахунку коефіцієнта перешкод невірно відображений математичний символ «сума», що не дає можливості зрозуміти «сума визначена» чи це «невизначена сума» (с. 128). До того ж, автор не дає визначення символу «ЕЕО» при розрахунку формули 3.15 (с. 226), що ускладнює розуміння того, що автор мав на меті розрахувати.

4. Підрозділ 3.1 містить виключно теоретичні положення щодо стратегії інформаційного забезпечення збутової політики підприємства при відсутності кількісного виміру наслідків пропозицій по цій тематиці. У підрозділі 3.3 варто замінити слово «розробка» на «удосконалення», що відповідало б меті даного розділу, а також виключити слово «модель», адже розробка моделей входить до переліку завдань спеціальності 08.00.11 –

математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці, для спеціальності, на здобуття наукового ступеня за якою претендує автор, вона є методичним підходом до оцінки рівня активності зовнішньоекономічної діяльності. До того ж, в дисертаційній роботі, судячи з її структури, недостатньо уваги приділено третьому розділу, де мають надаватись обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення організаційно-економічного механізму активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємства, що не в повній мірі розкриває результативність даного дослідження.

5. Некоректним є також розгляд державного втручання в економіку у країнах з трансформаційною економікою, адже Україна, економічним суб'єктом якої є досліджуване підприємство, до таких не відноситься, а отже, результати такого аналізу не можуть бути перенесені на діяльність вітчизняних підприємств. Некоректним є і вислів у реченні шостого пункту загальних висновків «на фінансування такого виду підприємств», адже він не дає зрозуміти до якої сфери економічної діяльності відноситься досліджуване підприємство і яку специфіку має.

6. Пояснення до табл. 3.2 не дають зрозуміти, чому падіння імпорту підприємством комплектуючих негативно впливає на споживачів та інших товаровиробників (с. 190). Надавши графіки життєвого циклу товару ПП НВФ «Тахо», автор не робить їх аналіз та не дає висновків по них, що ускладнює розуміння необхідності активізації зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві (С. 194-195). Говорячи про результати аналізу «Матриці бостонської групи», автор не відобразив її кількісний вимір в роботі, а лише надав теоретичні положення щодо формування цієї «Матриці», що ускладнює формулювання висновків по ній (с. 196).

7. Дані табл. 3.3 та табл. 3.4 вказують на те, що питома вага експортованої продукції підприємства ПП НВФ «Тахо» менша за питому вагу продукції, що продається підприємством на внутрішньому ринку. Водночас автор вказує по тексту роботи (с. 201) та у пункті 8 загальних висновків (с. 243), що підприємство ПП НВФ «Тахо» є

експортоорієнтованим. В табл. 3.4 відсутня динаміка структури ринків збуту підприємства ПП НВФ «Тахо» по роках та відсутні пояснення, як саме формувалась дана структура: в середньому чи за якийсь окремий рік, що ускладнює розуміння реальної ситуації. В таблицях 2.1-2.7 випущені 2011 та 2013 рр., тоді як з таблиці 2.8 аналіз проводиться за 5 років з 2010 по 2014 рр., а в табл. 3.3 з розрахунку випущено 2010 р. Опис таблиць зроблено не повністю та не вичерпно або він відсутній взагалі.

8. Також в роботі використовуються та підмінюються одне одним такі поняття як «національне підприємство» та «вітчизняне підприємство», що справляє враження ніби автор їх ототожнює. В той час, як у «Сучасному тлумачному словнику української мови» (с. 153 та 530) роз'яснюється, що слово «національний» означає: 1) Який стосується нації, національності, пов'язаний з їхньою суспільно-політичною діяльністю. 2) Властивий певній нації, національності. 3) Державний, який належить певній країні або стосується її народу.» а слово «вітчизняний» – «не іноземний». Також варто зауважити, що згідно з словником синонімів до слова «вітчизна» синонімом є слово «батьківщина», а не «нація».

9. Не зрозумілим є чому автором в результаті дослідження вперше було розроблено «концепцію активізації механізму організаційно-економічного забезпечення ефективної діяльності підприємств», тоді як метою було: «формування ефективного організаційно-економічного механізму активізації зовнішньоекономічної діяльності національного підприємства», а тема дослідження взагалі звучить, як: «Організаційно - економічні механізми активізації зовнішньоекономічної діяльності національного підприємства на європейському ринку».

10. Текст дисертаційної роботи містить орфографічні, синтаксичні, стилістичні, пунктуаційні та фразеологічні помилки тощо, також має місце використання русизмів. Не дотримано правила ділового мовлення. Наприклад: на ст. 3 при переліченні вчених-дослідників не дотримано наступне правило: «У текстах документів (списки, накази тощо) ініціали

ставляться після прізвища».

Необхідно також підкреслити, що в опонованій дисертаційній роботі не всі питання висвітлено системно та з належною глибиною. Проте, підсумовуючи аналіз недоліків і зауважень, необхідно однозначно заключити, що вони не носять принципового характеру, а тому не можуть суттєво вплинути на загальну позитивну оцінку кандидатської дисертації, що розглядається.

6. Відповідність дисертації вимогам Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника та нормативних актів. За своїм змістом та оформленням опанована дисертація в цілому відповідає встановленим вимогам, зокрема:

1. П. 9 Порядку – вона є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто її автором у вигляді спеціально підготовленого рукопису, містить висунуті ним для прилюдного захисту науково обґрунтовані теоретичні і практичні результати, характеризується єдністю змісту, свідчить про особистий внесок здобувача в економічну науку.

2. П. 11 Порядку – вона є науковою працею, що містить отримані автором нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують конкретне наукове завдання щодо формування теоретико-методичних засад побудови дієвого економічного механізму формування та розвитку експортного потенціалу підприємств, що має суттєве значення для економічної науки.

3. П. 12 Порядку – основні результати дисертації відображають особистий внесок автора в їх дослідження і опубліковані ним у наукових фахових виданнях України.

4. Відповідає основним вимогам до дисертацій та автореферату дисертації.

5. Автореферат дисертації за своїм змістом ідентично відображає основні положення, висновки й пропозиції дисертації.

7. Загальна оцінка дисертації. Виконана дисертація Васюк Тетяни Валеріївни є самостійним завершеним дослідженням, виконана на досить актуальну тему, характеризується високим теоретико-методичним рівнем та новизною одержаних наукових і практичних результатів. Наукові положення, висновки, прикладні і методичні рекомендації всебічно обґрунтовані.

Дисертаційна робота Васюк Тетяни Валеріївни на тему «Організаційно-економічні механізми активізації зовнішньоекономічної діяльності національного підприємства на європейському ринку» загалом відповідає вимогам МОН України пп. 9, 11, 12 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р. Вона оформлена відповідно до положень інструктивних матеріалів Міністерства освіти і науки України.

Вважаю, що здобувач вирішує важливу наукову проблему, яка може бути сформульована як розроблення наукових засад формування організаційно-економічного механізму активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Відтак, дисертант Васюк Тетяна Валеріївна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
завідуючий кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності і євроінтеграції
Білоцерківського національного
аграрного університету

Підпис Губенка В.І. засвідчую:
начальник відділу кадрів

В.І. Губенко

Д.В. Ромасишин